

Sivil Toplumcu Olmak...

Gürcan Banger

ESYO

Eskişehir Sivil Yerel Oluşumu

27 Haziran 2006

Sivil Toplum

- “Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için işbirliği yapan insanların tümüne” **TOPLUM** denir.
- **SİVİL TOPLUM** ise (basit olarak) toplumun devlet dışında kalan bölümüdür.

Sivil Toplum

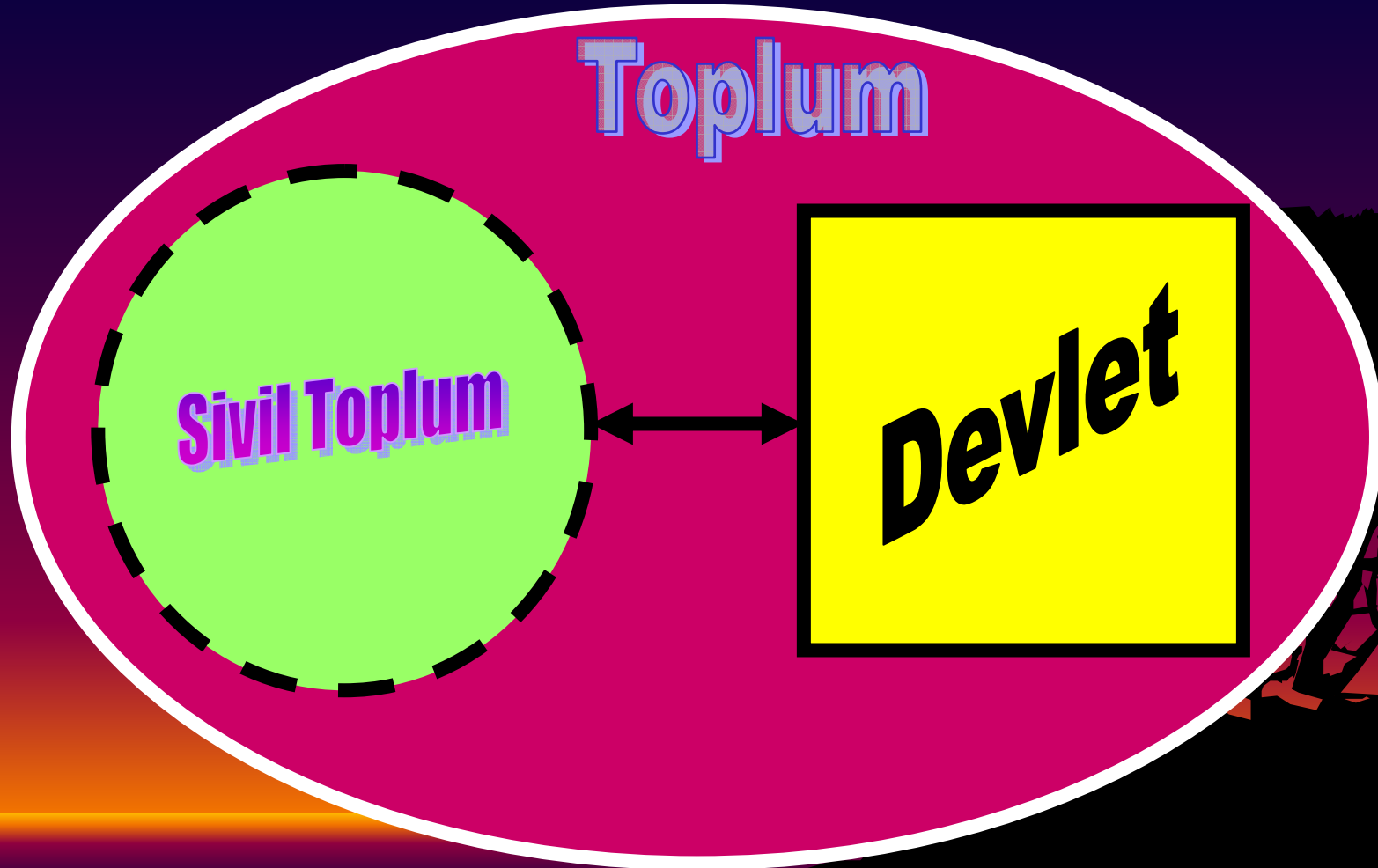
- Bir toplumda sivil toplumun gelişmesi kültürel bir süreçtir.
- Sivil toplumun gelişmesi, şu unsurlarla paralellik taşır: 1- Çoğulculuk, 2- Bağımsızlık, 3- Dayanışma, 4- Sosyal bilinçlenme, 5- Katılım, 6- Eğitim, 7- Sorumluluk, 8- Yetki devri.

Sivil Toplum

- Özetle; **SİVİL TOPLUM**, bireylerin ve toplulukların devletten kaynaklanmayan ve devlet tarafından yönetilmeyen her türlü sosyal faaliyeti için kullanılan bir deyimdir.
- Devletle birlikte, O'na dokunarak, O'ndan etkilenererek ama O'nun yönetim ve denetiminin dışında...

Sivil Toplum ve Devlet

Temel Kurallar - 1

- **Sivil toplum; devlet, aile ve yerel yaşamdan bağımsız bir sosyal alandadır. (Bağımsızlık)**
- **Bireyler; sivil toplumu oluşturan herhangi bir kuruluş veya topluluğa katılmaya zorlanamazlar. (Gönüllülük)**

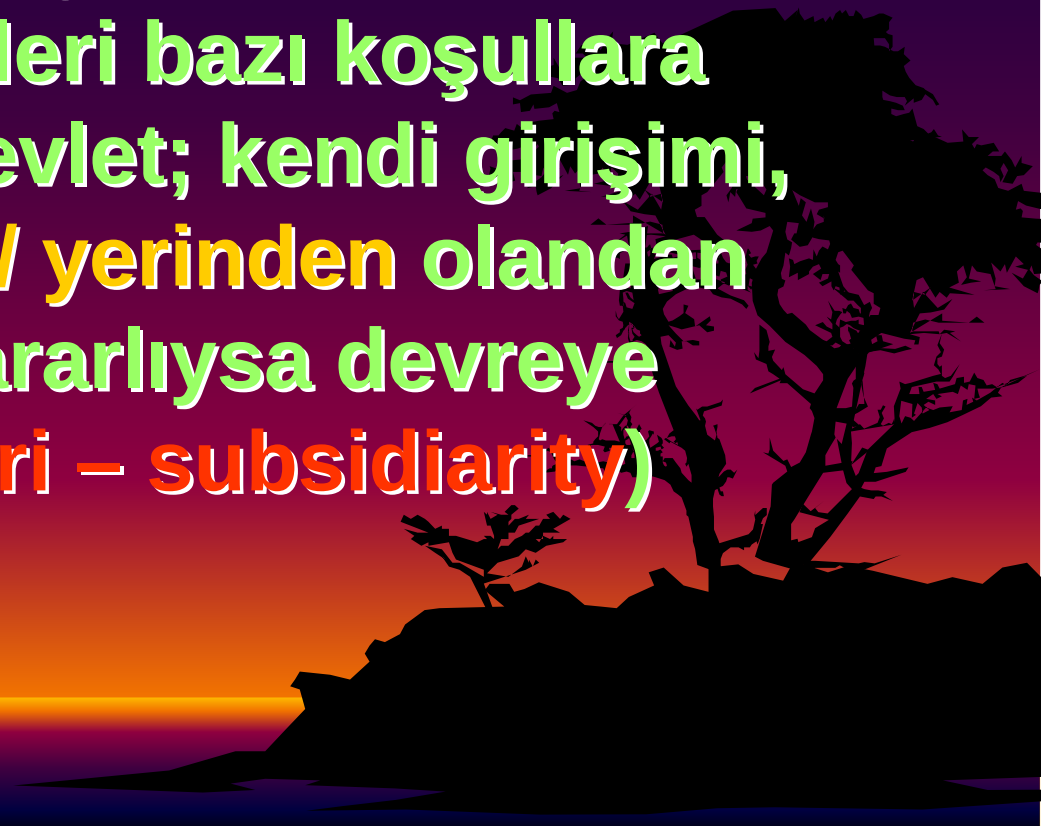

Temel Kurallar - 2

- Sivil toplum, hukuk düzeninin dışında kalmaz. (Hukuk)
- Sivil toplum, kolektif hedefler koyar ve yurttaşları temsil eder. Örgütlü sivil toplum, bireyler ve devlet arasında “itici / çekici güç” ve “aracı / kolaylaştırıcı” rol oynar. (Sosyal sorumluluk, çoğulculuk, katılım)

Temel Kurallar - 3

- Sivil toplum, “**yerindenlik ve yetki devri**” anlayışını geliştirmiştir. Devletin girişimleri bazı koşullara bağlanmıştır. Devlet; kendi girişimi, **yerel / bölgesel / yerinden** olandan daha etkili ve yararlıysa devreye girer. (**Yetki devri – subsidiarity**)

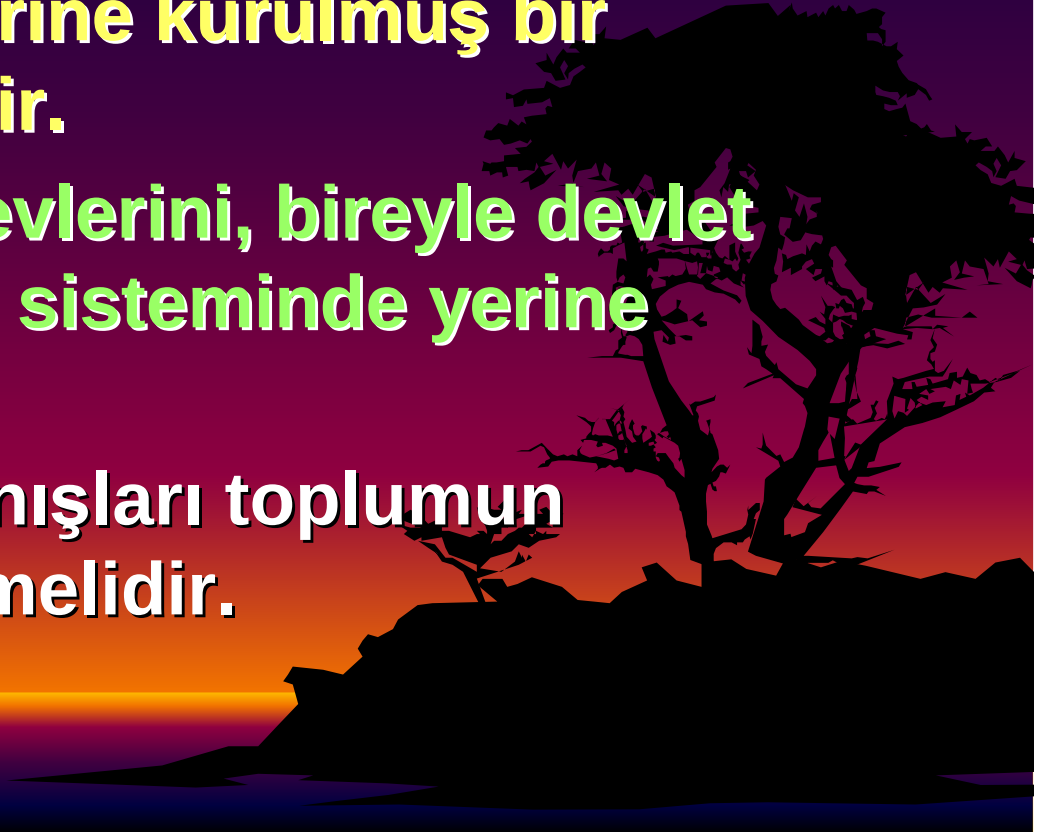

Üç Farklı Yaklaşım: Liberal

- **LİBERAL YAKLAŞIM:** Bu bakış açısı; yurttaşları, hak ve ödevleri açısından tanımlanan ekonomik ve rasyonel (akılcı) unsurlar olarak görür.
- Yurttaşlar, kendilerini çıkar grupları olarak düzenlerler. Devlet de geçerli evrensel hakları güvence altına alır.
- Sivil toplum, bireysel hakların yaşama geçirildiği ölçüde gelişebilir.

Üç Farklı Yaklaşım: Toplumcu

- **TOPLUMCU YAKLAŞIM:** Bu bakış açısına göre; yurttaşlar, kendilerinin belirledikleri değerler esası üzerine kurulmuş bir toplumun üyeleridir.
- **Bireyler;** kendi işlevlerini, bireyle devlet arasındaki ilişkiler sisteminde yerine getirmelidir.
- **Yurttaşların davranışları toplumun hedefleriyle örtüşmelidir.**

Üç Farklı Yaklaşım: Demokratik

- **DEMOKRATİK YAKLAŞIM:** Bu bakış açısına göre; sivil toplum, sadece demokratik tartışmalarla fikir oluşturmaz; aynı zamanda standartlar getirerek bir siyasal bilinç yaratır.
- Bilgilendirme süreci, aynı zamanda bir karar oluşturma sürecine dönüşür. (Örn: Katılımcı bütçe)
- Sivil toplum, ortak değerler üzerinde anlaşılmaya / uzlaşmaya varabilmektedir.

Üç Farklı Yaklaşım

- Liberal yaklaşım: Önce **BİREY**
- Toplumcu yaklaşım: Önce **TOPLUM**
- Demokratik yaklaşım: Önce **ORTAK DEĞERLER** (Yönetişim)

Üç Farklı Yaklaşım

Toplum

Liberal

Toplum

Toplumcu

Toplum

Demokratik

Sivil Toplum → Örgütlü Toplum

- Sivil toplum,
 - Kamu bilincinin geliştiği,
 - Demokratik katılıma imkan veren,
 - İletişime açık
- Bir alandır.

Sivil Toplum → Örgütlü Toplum

- Sivil toplum kapsamında dayanışma gerçekleştirmek ve açık iletişim kurmak için birden fazla insana (bir topluluğa) ihtiyaç vardır.
- Dayanışma, iletişim ve sorumluluk olgularının gereği olarak sivil toplum, örgütlü topluma dönüşür. Sivil toplum, örgütlü toplumdur.

Sivil Toplum Kuruluşu (STK)

- Sivil toplum alanında yer alan örgütlü sosyal topluluğa **Sivil Toplum Kuruluşu (STK)** veya Sivil Toplum Örgütü (STÖ) adı verilir.
- STK'lar; örgütlenmiş yurttaşların, yaşadıkları ülkenin toplumsal ve ekonomik kalkınmasına, sivil toplum toplum düzenine doğrudan katkıda bulunarak, katılımcı demokrasinin oluşturulması ve sürdürülmesi açısından yaşamsal bir rol ve görev üstlenirler.

İyi Tanımlanmış Bir STK ?!!!...

Sivil Toplum Kuruluşu (STK)

- Genel anlamda şunlar STK sayılırlar:
 - Dernekler,
 - Platformlar,
 - Vakıflar,
 - Meslek odaları,
 - Sendikalar ve konfederasyonlar,
 - Yerel birlik ve kooperatifler,
 - Yurttaş girişimleri,
 - Siyaset dışı diğer topluluklar.

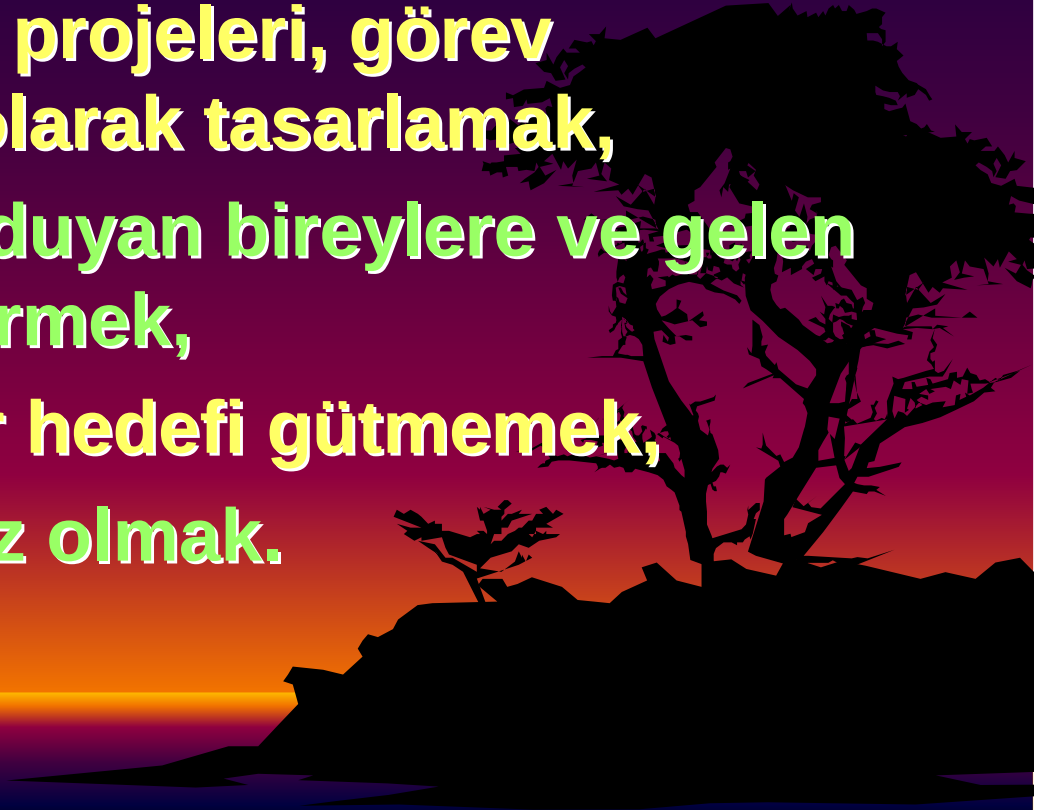
STK Nitelik ve Sorumlulukları - 1

- Toplum yararı gözetmek. Toplumdan alınan güçle topluma hizmet etmek,
- Gönüllü olmak,
- Varoluş nedeni ve görev tanımını net olarak yapmak,
- Hedef, program, etkinlikler ve kaynak kullanımı (bütçe vb) konularında topluma karşı saydam olmak,

STK Nitelik ve Sorumlulukları - 2

- Kaynakları, açıklanmış görev tanımına uygun ve verimli olarak kullanmak,
- Bütün program ve projeleri, görev tanımına uyumlu olarak tasarlamak,
- Çalışmalarına ilgi duyan bireylere ve gelen taleplere cevap vermek,
- Kâr amacı ve çıkar hedefi gütmemek,
- Devletten bağımsız olmak.

Ahhh, Kurallar...

STK'larda Etik Kurallar

- **STK yaşamında ve çalışmalarında ortak kabul görmüş bazı etik değerler şunlardır:**
 - Yurtseverlik, doğa severlik, insan severlik,
 - Bağımsızlık,
 - Kâr amacı gütmemek,
 - Çıkar gözetmemek,
 - Gönüllülük; gönüllü olmanın devamında sorumluluk,
 - Tüzel kişilik veya çalışma alanının net bir biçimde açıklanması.

Eşalanlı STK'lar Arası Etik Kurallar

- Aynı alanda çalışan STK'lar arası ilişkilerde uyulması gereken, genel kabul görmüş etik kurallar şunlardır:
 - İşbirliğinde verimi düşürmeyen, iktidar mücadelesine yol açmayan yapılanma,
 - Bilgiyi paylaşmak,
 - Görüşlerin çeşitliliğine saygı göstermek,
 - Hem seçici, hem de yarışmacı olmamak,
 - Sivil yapının tekelleşmesini engellemek; tekelleşme yerine, konular ölçeğinde güç birliği, ortaklık ve dayanışma / uzlaşma kültürünün geliştirilmesini sağlamak.

Farklı Alanlı STK'lar Arası Etik Kurallar - 1

- Farklı ilgi alanlarında olan STK'lar arası ilişkilerde geçerli olması beklenen etik kurallar şunlardır:
 - Açıklık, saydamlık ve iyi niyetlilik,
 - Her türlü çıkar ilişkisinin dışında olmak,
 - Konuşma ve yazışma adabına uymak,
 - Kanıtsız, karalamaya yönelik girişimlerde bulunmamak; kendini güçlendirmek veya başkasını zayıflatmak için yalan haber yaymamak,

Farklı Alanlı STK'lar Arası Etik Kurallar - 2

- Eşitlerin birliğinden oluşan katılımcı alanı paylaştığının bilincinde olmak,
- İşbirliğine açık olmak; birlikte üstlenilen sorumluluğu paylaşmak,
- Bilginin özgür ve zamanında akışı ve paylaşımını sağlamak,
- Kaynak israfının önlenmesini sağlamak
- İzinsiz kuruluş adı kullanmamak,
- Ulusal ve uluslararası kaynakların fon sağlamadaki amacını araştırmak,
- Birbirleriyle olan ilişkilerde bu ortak değerler ile ilkeleri ve katılımcı ortak alanı paylaşıırken ilkeli birlikteliği kabul etmek.

STK, Kimi Temsil Ediyor ?

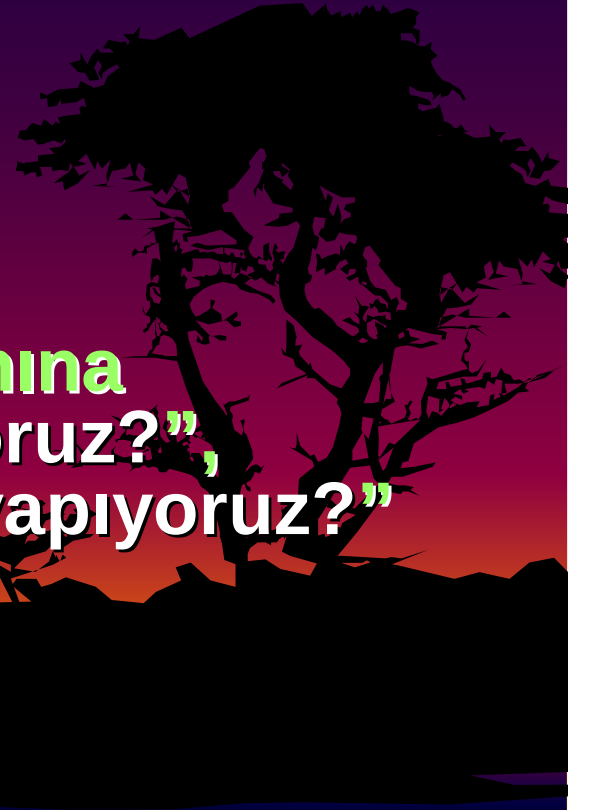
- STK çalışmalarında dikkat edilmesi gereken çok önemli bir nokta var.
- Bir STK, genel sosyal sorunlara çözüm üretmek için kurulmuş bile olsa; ancak kendi üye ve gönüllülerini temsil eder.
- Bir STK'nın sivil toplumun tamamını temsil etme yetkisi yoktur.
- STK olarak dışımızdaki bireylerin onayları olmadan, onları temsil edemeyiz.

Amacımız, Topluma Hizmet...

STK ve Kurumsallık

- Bir STK'nın belirginleştirmesi gereken bazı kurumsal özellikleri olmalıdır:
 - STK'nın Amacı ve Hedefi
 - STK'nın Misyonu
 - STK'nın Vizyonu
 - STK'nın Politikası
 - STK'nın Stratejileri
- Bir STK, sivil toplumdaki yaşamına başlarken, öncelikle “Ne yapıyoruz?”, “Neden yapıyoruz?” ve “Nasıl yapıyoruz?” sorularını cevaplamış olmalıdır.

STK ve Kurumsallık ???!!!...

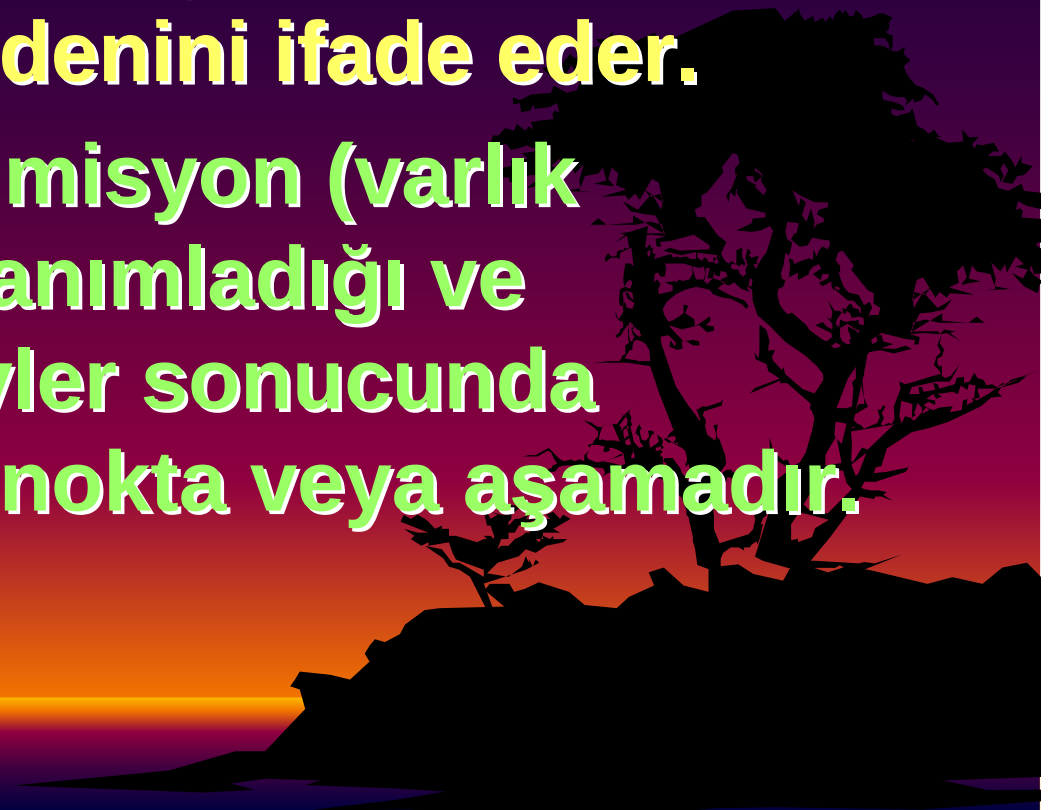

STK'nın Misyonu

- **Misyon**, “Ben neden varım?” sorusunun cevabıdır.
- **Misyon**, STK olarak toplumsal bir girişim başlatmamıza neden olan itici güçtür, motivasyonumuzdur, varoluş nedenimizdir, felsefemizdir.
- **Misyon**, “Neden bu STK’yı kurmaya karar verdik?” sorusunun cevabıdır.

STK'nın Amacı ve Hedefi

- STK'nın amacı; onun ortaya çıkma amacını, o STK'yı diğerlerinden farklı kılan varoluş nedenini ifade eder.
- STK'nın hedefi; misyon (varlık nedeni) olarak tanımladığı ve üstlendiği görevler sonucunda varmak istediği nokta veya aşamadır.

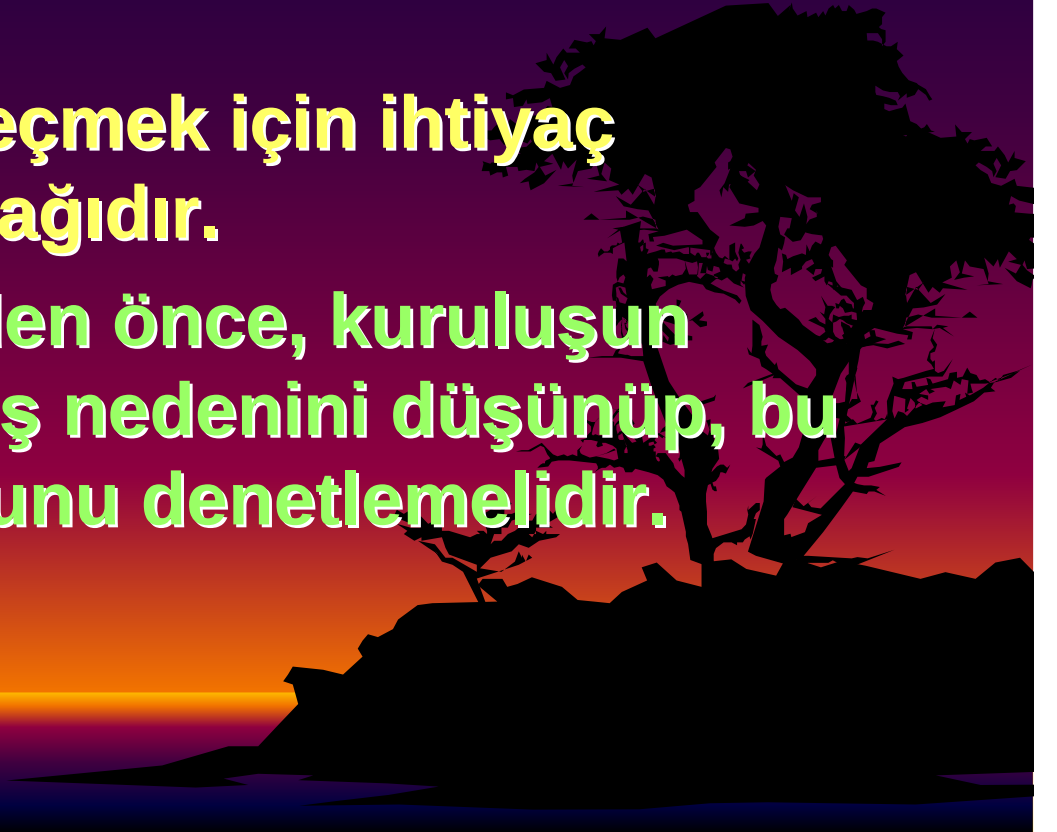

STK'nın Vizyonu

- **Vizyon; gelecekte ne olmak istediğimizin, nereye / nasıl varmak istediğimizin cevabıdır.**
- **Vizyon, belirlenen amaç ve hedeflere nasıl ulaşılaacağı konusunda geleceğe dönük, gerçekçi olması gereken öngörüdür.**
- **Aynı amaca yönelik çalışan diğer STK'lardan bizi ayıran, bu amaçlara nasıl ulaşılaacağı konusundaki farktır.**

STK'nın Politikası

- STK çalışmaları için genel uygulama çerçevesini oluşturan gerekli ilkeleri belirler.
- Politika, eyleme geçmek için ihtiyaç duyulan esin kaynağıdır.
- STK; her eyleminden önce, kuruluşun ilkelerini ve varoluş nedenini düşünüp, bu eylemin uygunluğunu denetlemelidir.

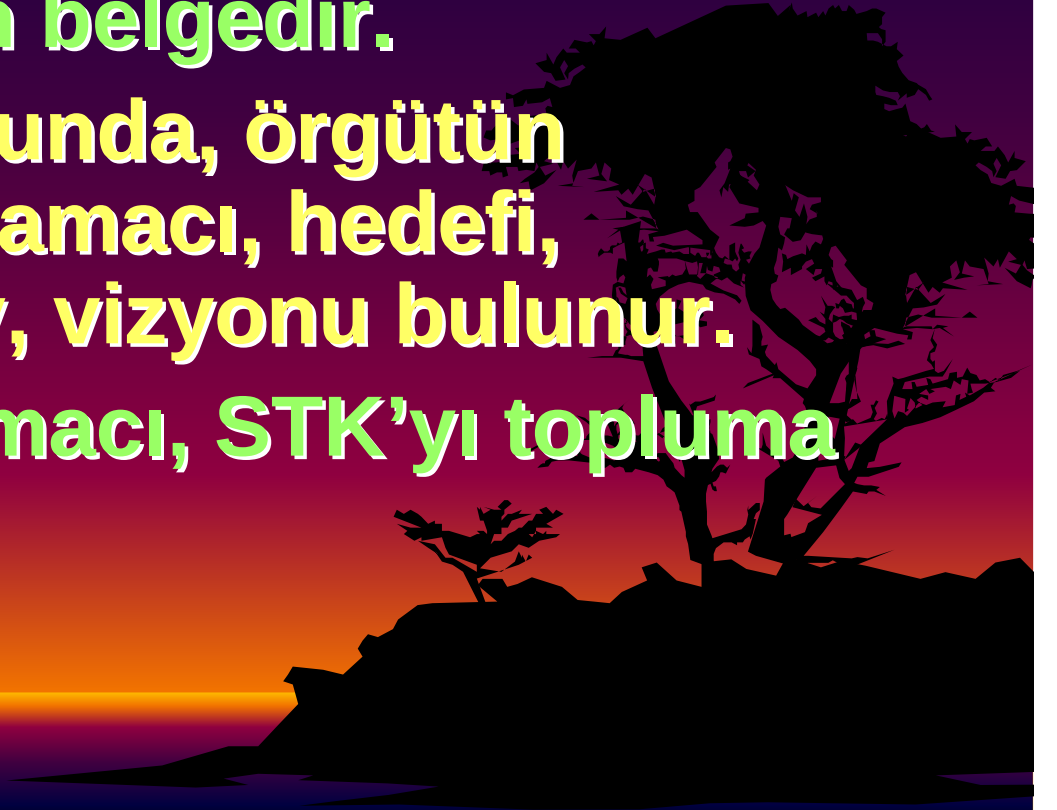
STK'nın Stratejisi

- Strateji, istenilen noktaya nasıl ulaşılabileceğini ifade eden bildirimdir.
- STK'nın stratejisi, o kuruluşun istediği sonuçlara nasıl erişmeyi düşündüğünü ifade eder.
- Örneğin farklı çevre örgütleri farklı stratejilerden yararlanırlar.

STK Manifestosu

- STK'nın manifestosu (bildirgesi), o örgütün kendini dış dünyaya ifade etme biçimi olan belgedir.
- STK manifestosunda, örgütün varoluş nedeni, amacı, hedefi, üstlendiği görev, vizyonu bulunur.
- Manifestonun amacı, STK'yı topluma takdim etmektir.

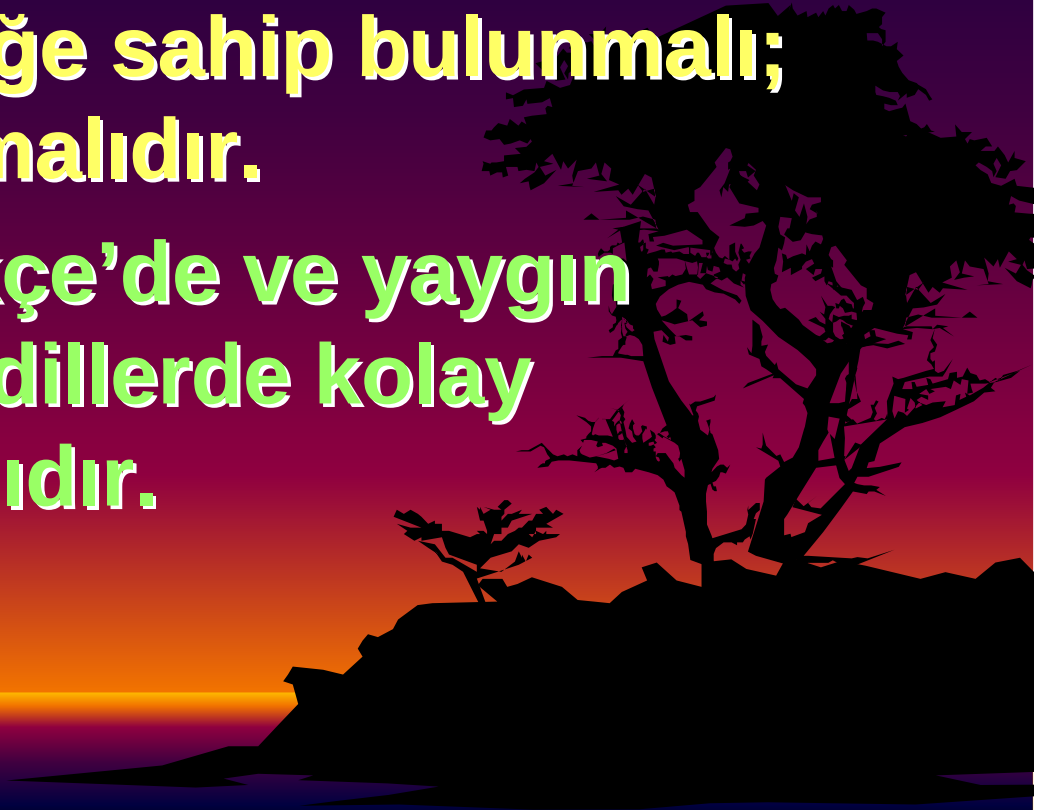

Sivil dünyamızı sevgi üzerine kuralım...

Kurumsallık - 1

- STK'nın ismi, çalışma alanını doğru yansıtmalı; okunması kolay olmalı; yakalayıcı özelliğe sahip bulunmalı; hatırlanabilir olmalıdır.
- Mümkünse Türkçe'de ve yaygın bilinen yabancı dillerde kolay okunabilir olmalıdır.

Kurumsallık - 2

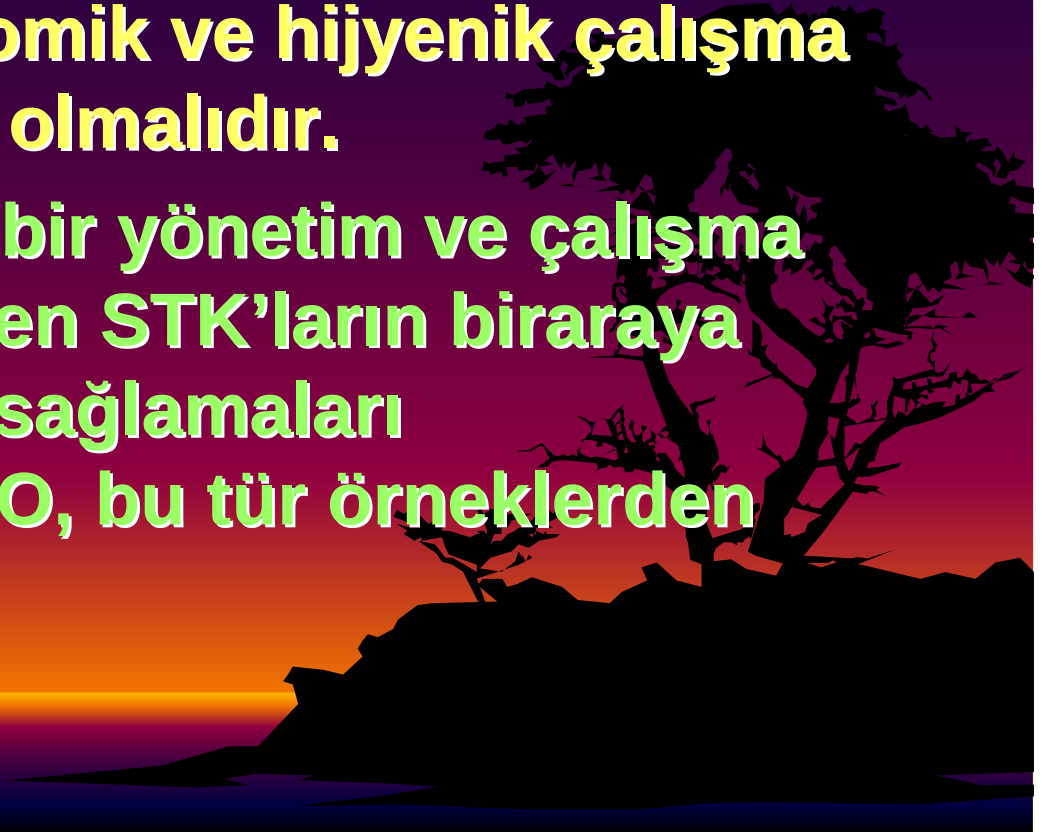
- STK'nın bir logo (amblem) sahibi olması yararlıdır.
- Mümkünse logoda STK ismi, Türkçe ve yabancı dilde birlikte bulunmalıdır.
- Logo, grafik tasarımı olarak yalın ve çekici olmalıdır.
- Logo, kolaylıkla her türlü kurumsal belgede kullanılabilir olmalıdır.

Kurumsallık - 3

- STK'nın etkin olarak çalışabilmesi ve hedeflerine ulaşabilmesi için; yerel, ulusal ve hatta uluslararası ölçekte iyi bir isme ve saygınlığa sahip olması gerekir.
- Güvenilirlik, bir STK için vazgeçilmez özelliklerden birisidir.
- Tanınırlık da STK yönetici ve üyeleri tarafından dikkate alınması gereken bir unsurdur.

Kurumsallık - 4

- STK'nın kendine ait bir çalışma merkezi olmalıdır.
- Bu merkez, ergonomik ve hijyenik çalışma koşullarına uygun olmalıdır.
- Tek başına uygun bir yönetim ve çalışma merkezi edinemeyen STK'ların biraraya gelerek bu ortamı sağlamaları mümkündür. (ESYO, bu tür örneklerden birisi olacaktır.)

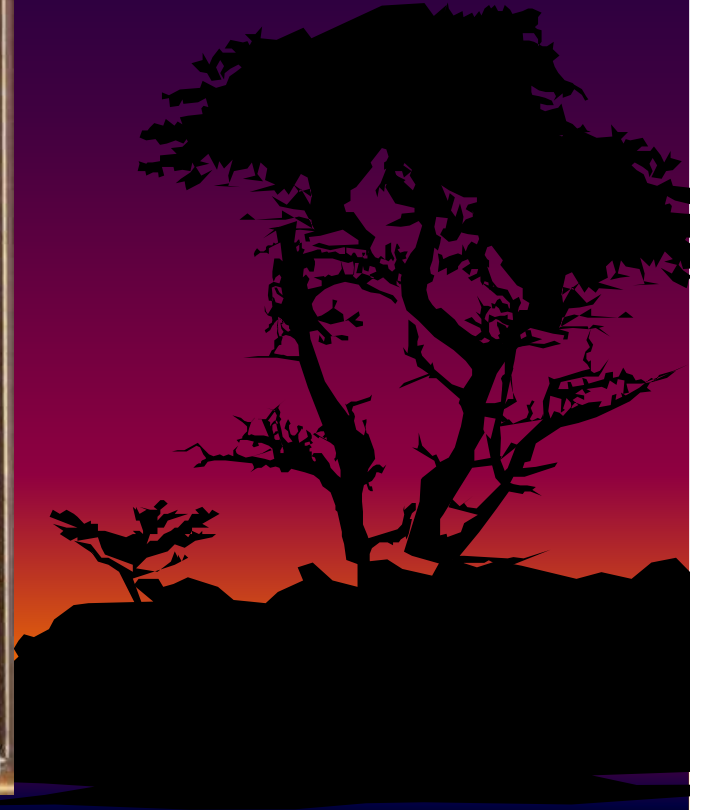
Kurumsallık - 5

- STK, bir iletişim ortamına ve veri tabanına sahip olmalıdır.
- Bu ortam; isim ve unvanları, adresleri, telefon ve faks bilgilerini, e-posta ve web adresini ve bazı kişisel özellikleri içermelidir.
- STK'nın mektup kağıdı, zarf, faks ileti formu, başvuru formu, bültenler vb malzemelerinde kurumsal kimlik unsurları kullanılmalıdır.

Kurumsallık - 6

- STK; telefon, faks, bilgisayar, projeksiyon makinası vb gibi çağdaş iletişim ve ofis donanımına sahip olmalıdır.
- Ortak mekânlarda donanımın ortak kullanımı için prosedürler düzenlenmelidir.
- STK; mutlaka bir arşive sahip olmalıdır. Kitap ve sayısal ortam malzemesinden oluşan bir kütüphane kurumsallık açısından önemlidir.

Farklılık Yaratmak !!!...

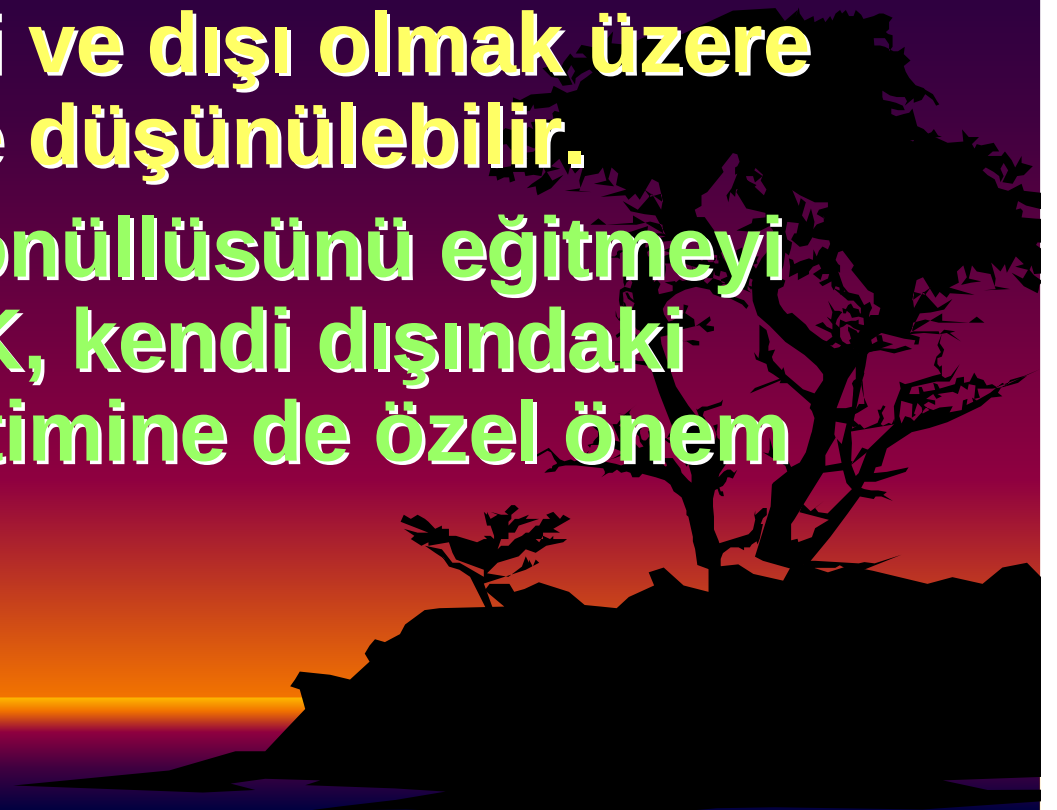

İnsan Kaynakları

- Adı veya kategorisi ne olursa olsun; bir STK'da birincil unsur **insandır**.
- Gerek üye ve gönüllü, gerek profesyonel personel, gerekse yönetici olarak insana yatırım, insan kalitesinin yükseltilmesi, her STK için vazgeçilmez önemdedir.
- STK yöneticileri ve çalışanları; STK'nın çıkarlarını, kendi kişisel çıkar ve beklentilerinden veya başka üçüncü şahısların çıkarlarından üstün tutmak zorundadırlar.

Eğitim - 1

- İnsana ilişkin yatırımın ilk adımı, eğitimidir.
- Eğitimin STK içi ve dışı olmak üzere iki ayrı bölümde düşünülebilir.
- Kendi üye ve gönüllüsünü eğitmeyi öngören bir STK, kendi dışındaki paydaşların eğitimine de özel önem vermelidir.

Eğitim - 2

- STK içi eğitimin bir diğer sınıflaması, katılımcılar dikkate alarak yapılır.
- Gönüllü ve yeni üyelere yönelik eğitimin, kıdemlilerden farklılaşması gerekir.
- Üyeler için program halinde düzenlenmiş eğitimler olmalıdır.
- STK çalışanlarının eğitimi, STK'nın kurumsallığının gelişmesi açısından önemlidir.
- Önemli eğitim türlerinden birisi, “STK Yöneticiliği Eğitimi”dir. Bu amaçla uzmanlaşmış kurumlardan destek alınabilir.

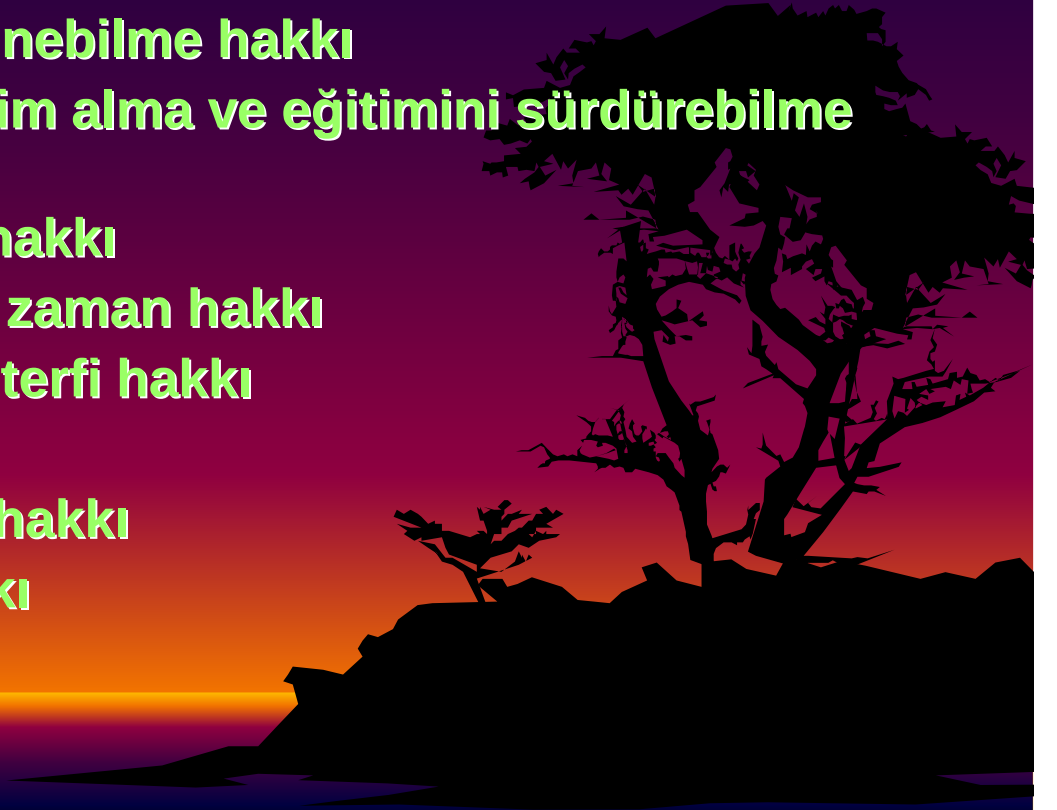

Gönüllüler - 1

- Gönüllü; sahip olduğu fiziksel güç, zaman, bilgi, yetenek ve deneyim özelliklerini, STK çalışmaları için sunabilecek ve bunun karşılığında bir parasal kazanç beklentisi olmayan bireydir.
- Gönüllü, aynı zamanda STK'nın (veya STK'lardan birisinin) gelecekteki muhtemel üyelerinden kabul edilmelidir.
- Gönüllülük, teşvik edilmelidir.

Gönüllüler - 2

- **Gönüllülerin de, üyeler gibi bazı hakları vardır:**
 - Paydaş / ortak muamelesi görme hakkı
 - Uygun iş verilme (üstlenme) hakkı,
 - STK hakkında bilgi edinebilme hakkı
 - Çalışma sırasında eğitim alma ve eğitimini sürdürebilme hakkı
 - Doğru rehberlik alma hakkı
 - Çalışma yeri ve yeterli zaman hakkı
 - Deneyim çeşitleme ve terfi hakkı
 - Ödüllendirilme hakkı
 - Düşüncesini söyleme hakkı
 - “Hayır” diyebilme hakkı

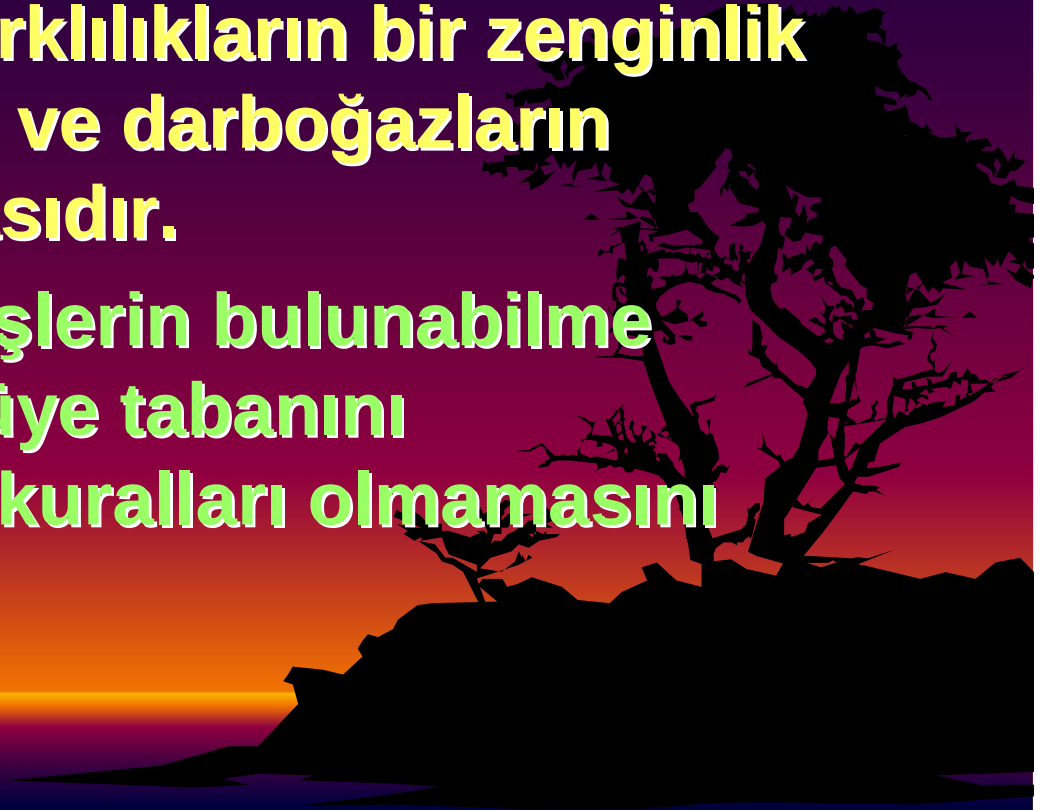

Üyeler - 1

- **STK'lar, sayısı ne olursa olsun üyeleri ile var olurlar.**
- **Bir STK'nın genel anlamda kamusal gücünü artırabilmesi için üye tabanını genişletmesi gerekir.**
- **Üye sayısının artırılması, sadece parasal kaynak girdisinin artırılması biçiminde yorumlanmamalıdır.**

Üyeler - 2

- Bir STK'nın üyeleri arasında görüş farklılıkları oluşabilir.
- Önemli olan, bu farklılıkların bir zenginlik olarak algılanması ve darboğazların uzlaşma ile aşılmasıdır.
- STK'da farklı görüşlerin bulunabilme durumu, STK'nın üye tabanını genişletirken bazı kuralları olmamasını gerektirmez.

Üyeler - 3

- **STK'nın üye kabulündeki temel ölçüt, üye olmak isteyen bireyin STK'nın amaç / hedef / misyon / vizyon / faaliyet gibi unsurlarına yapacağı katkıdır.**
- **Bundan başka dikkate alınacak ölçütler de olabilir:**
 - Üye olmak isteyen bireyin ilgi alanlarının STK'nın çalışma alanıyla örtüşmesi,
 - Adayın, STK yapısı ve çalışmaları konusunda yeterli / gerekli ölçüde deneyimli olması,
 - STK çalışmalarına zıt topluluk ve etkinliklerle doğrudan bağlantılı olmaması.

Organlar - 1

- Her STK'nın, kendi tüzük veya yönergesinde bulunan organları vardır: Yönetim kurulu, denetleme kurulu, disiplin kurulu, onur kurulu, danışma kurulu gibi.
- Bu organların işleyişine ilişkin yazılı prosedürler olmalıdır.
- Yetki, görev ve sorumlulukların, yönerge ve prosedürlere uygun gerçekleştirilmesine dikkat edilmelidir.

Organlar - 2

- STK'lar çalışmalarını, oluşturdukları bazı gönüllü komisyon, komite vb alt yapılanmalarla yürütürler.
- Bir STK'da “proje” tanımlamasına uygun biçimde çalışan “proje birimleri” bulunabilir.
- Bir STK'da konu esaslı olmak üzere çalışan “sürekli kurullar” bulunabilir.
- STK'lar özgün konularda “atölye (workshop)” çalışmaları yapabilirler.

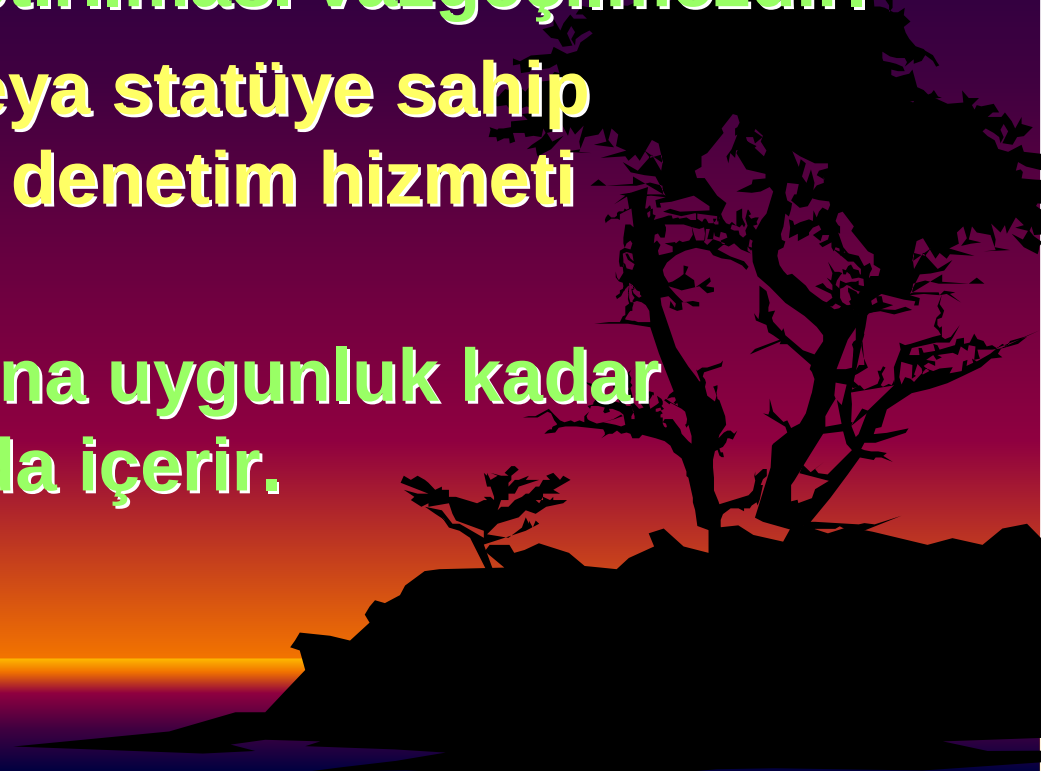
Organlar - 3

- Bir STK'daki her organ veya çalışma biriminin
 - Görevleri,
 - Yetki ve sorumlulukları,
 - Başlama ve bitişi,
 - Oluşturulma biçimi,
 - Denetim şekli
- Net, açık, saydam ve yazılı olarak ifade edilmelidir.

Kurumsal Değerlendirme - 1

- Her STK'nın denetleme ve değerlendirme amaçlı kendi organları bulunur. Bunların gerektiği gibi çalıştırılması vazgeçilmezdir.
- Yeterli kaynağa veya statüye sahip STK'lar, dışarıdan denetim hizmeti alabilirler.
- Denetim, fonksiyona uygunluk kadar finansal konuları da içerir.

Kurumsal Değerlendirme - 2

- STK'daki kurumsal değerlendirme unsurlarından bir diğeri, **eleştiri ve özeleştiri**dir.
- STK, sıklıkla kendine şunu sormalıdır: “Misyonuma, var oluş nedenime uygun davranıyor muyum?”
- STK, toplumdaki değişimin veya çevre koşullarındaki farklılaşmaların kendisini nasıl etkileyebileceğini sürekli gözden geçirmelidir.

STK'yı Kitleleştirme !!!...

Kaynak Oluşturma - 1

- **Bir STK'nın kaynaklarını şunlar oluşturur:**
 - Üye ödentileri,
 - Bireysel bağışlar,
 - Doğrudan para destekleri (fonlar, sponsorluklar, krediler),
 - Malzeme, araç-gereç yardımları,
 - Kullanma hakları,
 - Yapılan faaliyetlerden elde edilen gelirler.

Kaynak Oluşturma - 2

- STK'lar, kâr amaçlı örgütler değildir. Ama bu tespit, faaliyetlerinde kullanmak üzere gelir elde etmeyecekleri anlamına gelmez. Önemli olan bu gelirin, STK amaç ve hedeflerine uygun olarak kullanılmasıdır.
- Bir STK için parasal kaynağın en önemli unsur olduğu düşünülür. Hatta bu durum, kimi zaman olumsuz bir saplantı haline gelir.

Kaynak Oluşturma - 3

- Bir STK'nın kaynak oluşturması için, etik değerleri yitirmeden bazı temel stratejilerden söz edebiliriz:
 - Büyük kaynak gerektiren projeleri küçük parçalara bölmek,
 - Farklı yerli ve yabancı destekçiler aramak,
 - Destekilerin fon sağlamadaki yaklaşımlarını doğru anlamak; eksiklik / zafiyet varsa düzeltmek; ikna mekanizmaları geliştirmek,

Kaynak Oluşturma - 4

- Teknik danışmanlık almak; bu konuda yardımcı olabilecek (ESYO gibi) kurumlarla iletişime geçmek,
- Kurumsal bir çalışma anlayışına geçmek; ücretli çalışanların profesyonel anlayışlarını geliştirmek,
- Üniversiteler ve araştırma kuruluşları içinden destek aramak,
- Yerel iş insanları ve şirketlerle iletişime geçmek; ikna mekanizmaları araştırmak,
- Profesyonel çalışanların veya üyelerle gönüllülerin katkılarıyla gelir getirici faaliyetlerde bulunmak,
- Kaynak yaratma konusunda katılımlı fikir üretme çalışmaları yapmak,
- Başka STK'lar veya toplumun değişik kesimleri için (özelliği olan ve farklılık yaratabilecek) kurslar düzenlemek,
- Projeleri, başka STK'larla birlikte yapma; proje paylaşmak.

Kaynak Oluşturma - 5

- **Kaynak oluşturmada dikkate alınması gereken bazı önemli noktaları özetleyelim:**
 - Tek bir gelir kaynağına bağımlı kalmamak,
 - Yeni fikirlere açık olmak,
 - Fon çalışmalarında katkı verecek gönüllü sayısı artırmak,
 - İçten, açık ve iyimser olmak,
 - Zorluklar karşısında yılmamak ve vazgeçmemek,
 - Hatalardan ders almak,
 - Sabırlı olmak,
 - Zamanın da para kadar değerli olduğunu bilmek,

Kaynak Oluşturma - 6

- Amacı unutmamak; her zaman STK amaç ve hedefine uygun çalışmak,
- Yol gösterici olmak,
- neride bulunmak; önerme konusunda ürkek ve çekingen olmamak,
- Eğitime önem vermek,
- Cesaretlendirici ve teşvik edici olmak,
- Bilgilendirmek,
- Olur olmaz söz vermemek,
- Yardımcı olmak ama dikte etmemek.

Garantili Hizmet !!!...

Program ve Proje - 1

- Örgütlenmiş ve kurumsallaşmış bir STK, çalışmalarını önceden planlanmış **program**(lar) kapsamında yapar.
- Nitelikli bir STK'da rasgele / “akla geldikçe” / planlanmamış bir faaliyetin yeri yoktur.
- İyi STK'lar; dönemlik / yıllık / aylık programlar yaparlar.

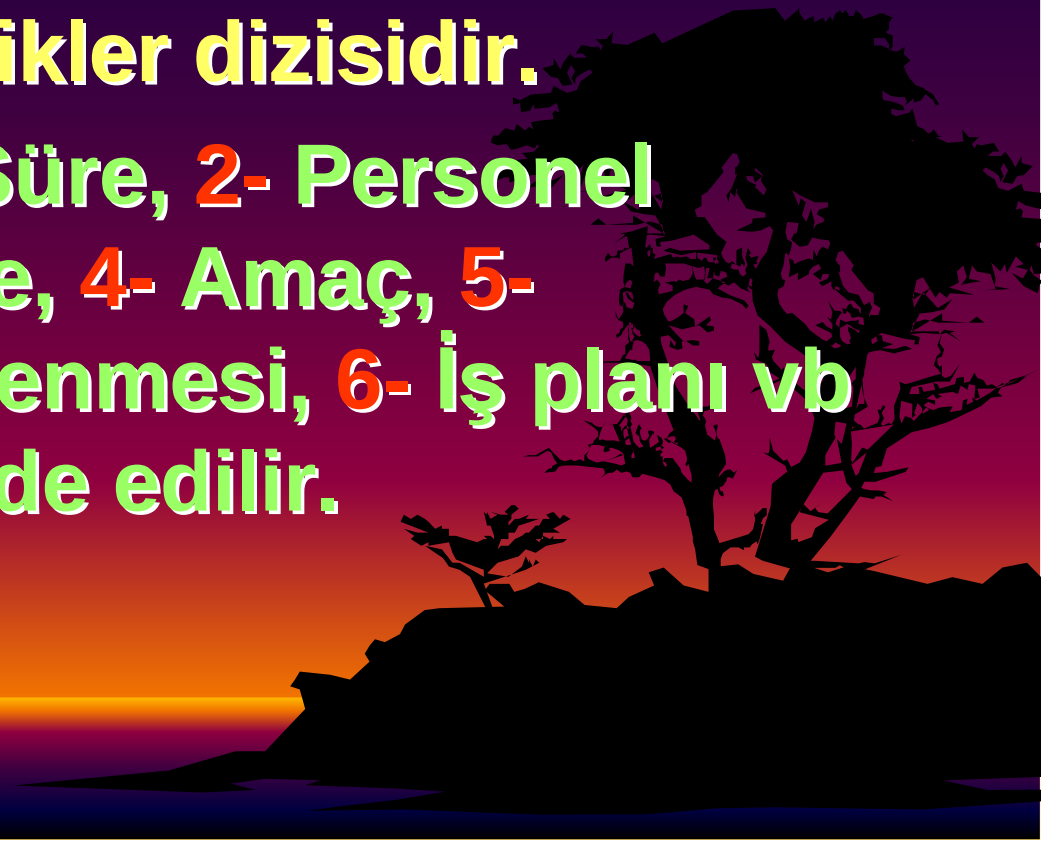
Program ve Proje - 2

- Bir programın içinde
 - Projeler,
 - Toplantılar,
 - Eğitim çalışmaları,
 - Geziler, boş zaman etkinlikleri,
 - Kampanyalar,
 - Olurluluk çalışmaları,
 - Bilimsel araştırmalar
- Yer alır.

Program ve Proje - 3

- **Proje**, belirli bir hedefe ulaşmak için zamanın ve kaynakların kullanımını planlayan etkinlikler dizisidir.
- Bir projede; **1- Süre, 2- Personel ihtiyacı, 3- Bütçe, 4- Amaç, 5- Sonucun denetlenmesi, 6- İş planı vb** açık biçimde ifade edilir.

Program ve Proje - 4

- **Bir proje şu nitelikleri taşımalıdır:**
 - Çalışmaları belirli bir hedefe yönlendirmek,
 - Zamanın ve kaynakların planlamasını sağlamak,
 - İzleme ve değerlendirmeyi sağlamak,
 - Parasal kaynak bulmayı kolaylaştırmak,
 - Hedeflerin önündeki risk ve engeller hakkında bilgi sahibi olmayı ve önlem almayı sağlamak,
 - Projeyi doğuran düşüncenin anlatılmasını kolaylaştırmak; çalışmalara katılımı ve katkıyı artırmak,
 - Sonuçların sürdürülebilir olma özelliğini güçlendirmek.

Program ve Proje - 5

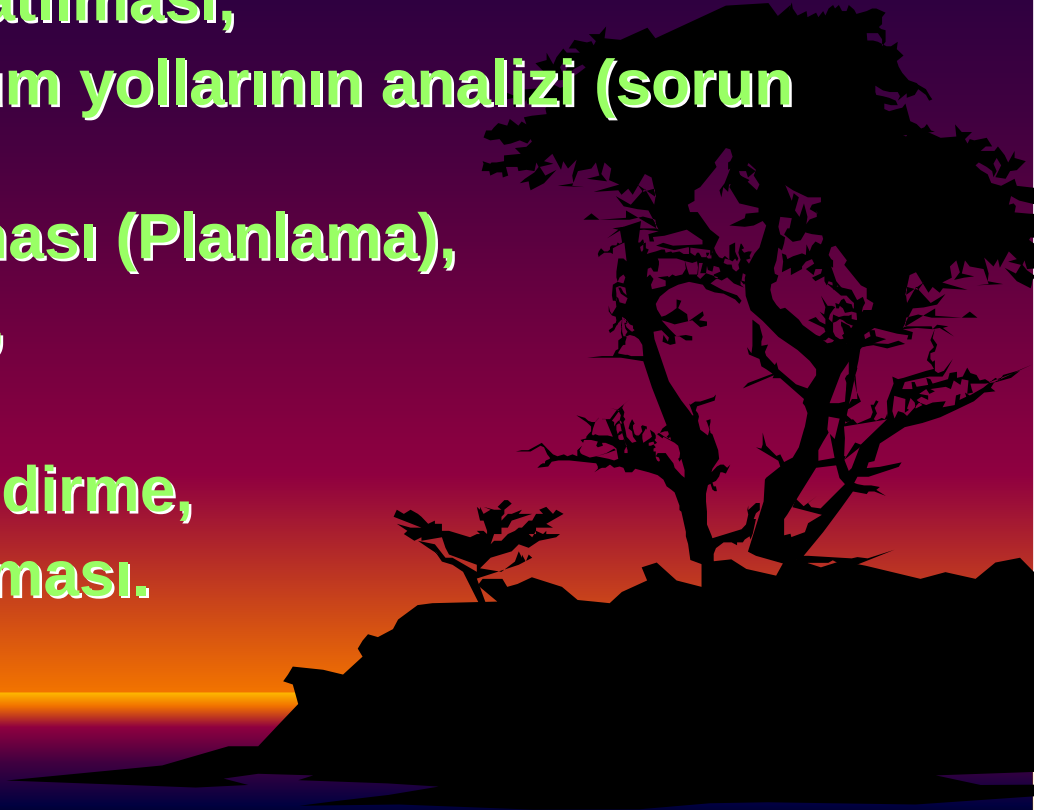
- **Bir projenin başarısında etkili olan faktörler ise şunlardır:**
 - İyi planlama,
 - Yeterli düzeyde örgütsel / kurumsal kapasite,
 - İşini iyi yapan ve motivasyonu yüksek bir proje ekibi,
 - Etkin liderlik,
 - Ortaklar arasında iyi ve açık bir işbölümü; üstlenilen görevlerin yerine getirilmesinde kararlılık,
 - Projenin gerçek bir sorunu ele alması,
 - Yararların kadın ve erkek arasındaki eşitliği gözetmesi,
 - Hedef grupların ihtiyaçlarına cevap vermesi.

Program ve Proje - 6

- Bir projenin düşünce olarak ortaya çıkmasından başlayarak, projenin tamamlanmasına kadar geçen süre içindeki tüm aşamalar “**Proje Döngüsü**” olarak tanımlanır.
- Proje döngüsü kavramı, bir STK’nın iyi anlaması gereken kavramlar arasındadır.

Program ve Proje - 7

- **Proje döngüsü, şu ardışık aşamalardan oluşur:**
 - Sorunların ortaya atılması,
 - Sorunların ve çözüm yollarının analizi (sorun analizi),
 - Projenin tasarlanması (Planlama),
 - Kaynak oluşturma,
 - Uygulama,
 - İzleme ve değerlendirme,
 - Projenin sonuçlanması.

Program ve Proje - 8

- Bir **proje döngüsü** süreci, bir dizi ek süreci içinde barındırır:
 - Sorun analizi,
 - Çözüm yolları analizi,
 - Paydaş (ilgi sahibi) analizi,
 - Hedef (yeni durum) analizi,
 - Strateji analizi,
 - Planlama.

İyi Tasarlanmış Örgütsel Yapı !!!...

Proje Tasarlamanın Kuralları - 1

- **Proje tasarlarken:**
 - Sorun önceden ve iyi tanımlanmalıdır.
 - Başka kişi ve kuruluşlara ihtiyacımız olacağını unutmamalıyız.
 - Kendimizi iyi tanımalıyız.
 - Projenin nedeni, bulunan parasal kaynak olmamalıdır.
 - Projenin, STK'nın diğer amaç ve hedefleri ile uygunluğu önemlidir.

Proje Tasarlamanın Kuralları - 2

- Paydaş analizi önemlidir. Devlet de dahil olmak üzere başka kurum ve kuruluşlarla çalışılabileceği unutulmamalıdır.
- Projeyi destekleyen kuruluşun taleplerine göre ufak tefek değişiklikler yapmamız gerekebilir.
- Projenin çıktıları; ölçülebilir, net ve somut olmalıdır.
- Projenin sonuçları duyurulabilmelidir.
- Projenin sonuçlanmasından sonraki döneme ait öngörülerimiz ve yeni çalışma hedeflerimiz olmalıdır.

**Sivil yaşamın kendisi, bir tabela
asmak kadar kolay değil...**

Sivil Toplumcu olmak...

- Bunlar, uzun bir yolculuğun kısa bir özeti idi.
- Sivil geleneği olmayan bir toplumda “Sivil Toplumcu” olmak kolay değil.
- Bu işe gönöl verdiyseniz, yolunuz açık olsun...

